

Nr 46.

Af herr **Thylander**, angående vissa tjänstemäns vid postverket lönetursrätt.

Uti § 1 af öfvergångsbestämmelserna till aflöningsreglementet den 27 augusti 1909 för tjänstemän vid postverket bestämmes, att för tjänsteman af högre grad, som innehar tjänst vid 1909 års slut, och hvilken med 1910 års ingång tillträder befattning å sistnämnda års stat, skall i afseende å beloppet af begynnelseaflöning vid sådant tillträde tillämpas vissa i paragrafen närmare angifna bestämmelser. Med stöd af dessa bestämmelser erhöll sådan tjänsteman vid tillträdande af tjänst å nu gällande stat i de flesta fall icke den för respektive tjänst fastställda *lägsta* aflöning, utan aflöning med belopp motsvarande en eller flera förhöjningar af lägsta aflöningen, och det är sålunda tydligt, att *begynnelseaflöning* i denna § ej användts i betydelsen *lägsta* aflöning för graden ifråga.

Uti sagda öfvergångsbestämmelsers § 3, första stycket, användes uttrycket *begynnelseaflöning* i samma betydelse. Uti samma paragrafs andra stycke återkommer ordet *begynnelseaflöning*, och vid godkännande af ifrågasvarande öfvergångsbestämmelser i riksdagen sistlidet år, torde den uppfattningen varit allmän, att ordet här har samma betydelse som på föregående ställen och icke betydelsen »*lägsta* aflöning i graden», i all synnerhet, som det i samma punkt är satt i ett uttryckligt förhållande till för fallet ifråga medgifna *lägsta* aflöning i graden, 2,200 kr.

I såväl § 1 som § 3, första stycket, är till ordet *begynnelseaflöning* fogad bestämmelsen »vid sådant tillträde», hvarmed angifvits, att stycket afsetts att gälla just vid 1910 års början. Uti § 3, andra stycket, finnes icke denna bestämmelse till berörda ord.

Den uppfattningen torde väl också på den grund ha varit allmän förra året, att § 3, andra stycket är afsedd att tillförsäkra hvar och en,

som antagits till e. o. postexpeditör före 1908 års utgång och som utnämnts till ordinarie postexpeditör från 1910 års ingång eller tidigare, skulle få för erhållande af begynnelseaflöning vid 1910 års ingång *som ock för erhållande därefter af aflöningsförhöjning*, räkna sig till godo så stor del af tiden för tjänstgöringen som e. o. tjänsteman eller e. o. postexpeditör, som öferskjuter 5 år.

Enligt nu omhandlade stycke skulle salunda postexpeditörerna hafva tillerkänts den förmån, framför öfriga tjänstemän af högre grad, att de skulle få tillgodoräkna sig viss föregående tjänstgöring jämväl för erhållande af aflönings tillägg.

Emellertid har generalpoststyrelsen vid afgifvande af sitt förslag till stater för postverket för år 1911, ansett sig icke kunna utan vidare tilllämpa den tolkning af öfvergångsbestämmelserna, som ofvan gjorts gällande, utan att supplerande bestämmelser varda utfärdade af innehåll, att enahanda stadganden, som förut fastslagits beträffande de olika tjänstemännens begynnelseaflöning vid tillträdet af 1910 års stat, borde tillämpas i fråga om aflöningsförhöjning från början af åren 1911 och 1912.

Härvid är nu att märka, att enligt generalpoststyrelsens mening de ifrågasatta tilläggsbestämmelserna skulle gälla postverkets *alla* tjänstemän af högre grad, således icke endast postexpeditörerna utan äfven samtliga innehafvare af tjänster öfver postexpeditörsgraden. Beträffande dessa sist nämnda, befordrade tjänstemän, hvilka beröras i § 1 af öfvergångsbestämmelserna, men däremot icke alls omtalas i § 3 af samma bestämmelser, är det påtagligt, att generalpoststyrelsens nu åsyftade förslag innebär en alldeles ny förmån, som icke är afsedd i aflöningsreglementet.

När statsrådet och chefen för civildepartementet i sitt yttrande till statsrådsprotokollet med stöd af omförmälda § 1 bemöter generalpoststyrelsens uppfattning i denna del, synes han emellertid hafva helt och hållet förbisett de särbestämmelser i fråga om postexpeditörerna, som inrymmas i § 3 och hvilka, såsom de redan nu äro formulerade, enligt hvad ofvan visats icke kunna beträffande postexpeditörer innebära annan mening än just den, som generalpoststyrelsen nu önskar få särskildt stipulerad för alla, nämligen att rätten att räkna sig till godo viss del af tiden för tjänstgöringen såsom extra ordinarie tjänsteman skall gälla jämväl i fråga om tidpunkten för första förhöjningen af den begynnelseaflöning å den nya staten, som tjänsteman från 1910 års början tillträtt.

Skulle denna tydning af § 3, andra stycket, i öfvergångsbestämmelserna vara felaktig, så återstår att förklara, hvad de däruti inskjutna orden

»och aflöningsförhöjning» skola afse att uttrycka. Den enda tänkbara betydelse af desamma, som synes kunna utletas, skulle då vara den, att en postexpeditörs begynnelseaflöning å den nya staten skulle utgöra summan af den uti slutet af ifrågavarande stycke omtalade lägsta aflöning och de aflöningsförhöjningar, som han på grund af den medgifna tjänsteårsberäkningen skulle anses hafva intjänat intill 1909 års utgång.

Härtill må anmärkas, att om det verkligen varit meningen att gifva stället en sådan innebörd, så måste affattningen af detsamma betecknas åtminstone såsom otymplig. Sammanställningen »i fråga om begynnelseaflöning och aflöningsförhöjning» är ju ett logiskt omöjligt uttryck för den tanken, att begynnelseaflöningen skulle vara resultatet af aflöningsförhöjningen.

Därtill kommer, såsom redan förut framhållits, det anmärkningsvärda i att — alltjämt under förutsättning att generalpoststyrelsens tolkning vore riktig — med de nyss citerade orden »begynnelseaflöning och aflöningsförhöjning» skulle afsetts precis samma mening, som i för öfrigt fullständigt samma tankegång på två andra ställen i öfvergångsbestämmelserna kunnat uttryckas blott med ordet »begynnelseaflöning».

Den uppfattning, som man således måste komma till vid en granskning af texten i aflöningsreglementet, stärkes äfven af den i 1909 års statsverksproposition anförda motiveringen för stadgandet i öfvergångsbestämmelsernas § 3, andra stycket. Därmed afsågs nämligen att i möjligaste mån tillgodose de äldre postexpeditörerna, som till följd af tidigare rådande dåliga befordringsförhållanden fått vänta 12 å 15 år på ordinarie befordran, medan deras yngre kamrater vunnit sådan efter en extra ordinarie tid af endast 6 å 7 år. När man således önskade till de äldres förmån utjämna verkningarna af den stora skillnaden i berörda väntetider, föll det sig väl naturligt, att vederbörande skulle få räkna sig till godo hela den tid, som förflutit efter de 5 första åren af extraordinarietiden och att sålunda en postexpeditör, som vid 1909 års utgång intjänat exempelvis två år för en förhöjning af den begynnelseaflöning, hvartill han vore berättigad från 1910 års början, vid tillträde af den nya staten icke skulle gå dessa två år förlustig och nödgas, med helt och hållet ny lönetursberäkning, tjänstgöra ytterligare tre hela år för vinnande af denna förhöjning. Att Riksdagen i fråga om postexpeditörerna — om de till högre befattning befordrade tjänstemännen, som genom befordran blifvit tillgodosedda i lönehänseende, är här, såsom nämndt, icke fråga — skulle ämnat tillämpa den rent motsatta principen, måste synas egendomligt äfven med

afseende därå, att vid de kort förut genomförda lönereglerna för statens järnvägar och telegrafverket dessa verks tjänstemän just fått för aflöningsförhöjning *efter* tillträde af den nya staten räkna sig till goda de före regleringen intjänade reståren, som icke kommit i betraktande vid fastställandet af begynnelseaflöningen å den nya staten.

Också har, efter hvad jag erfarit, inom posttjänstemannakåren aldrig under ärendets tvååriga behandling hos statsmakterna minsta tvekan förefunnits om att denna grundsats, hvad postexpeditörerna anginge, innefattades jämväl i de till det nya aflöningsreglementet för postverket hörande öfvergångsbestämmelserna. Med djupaste bestörtning har därför inom denna kår mottagits den af Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition häfdade tolkningen af § 3 i bestämmelserna, hvaröfver man icke heller kan förvånas, då, om Kungl. Maj:ts ifrågavarande tolkning vinner Riksdagens gillande, lönereglerna särskildt för vissa årsklasser af postexpeditörer för långa tider skulle blifva fullständigt illusorisk eller rent af medföra aflöningsförsämring.

Det kan själfallet aldrig ett ögonblick vara min afsikt att omedelbart efter postverkets lönereglering åt dess personal söka lancera en ny löneförmån, som Riksdagen vid beslutandet af regleringen icke ämnat tillerkänna densamma. Men då synnerligen starka skäl synas mig tala för att Riksdagens beslut i denna punkt är att fatta på sätt, som ofvan gjorts gällande, har jag för rättsfrågans skull ansett mig böra bringa spörsmålet om rätta tolkningen däraf under Riksdagens öfvervägande i samband med granskning af förslaget till postverkets utgiftsstaten för år 1911 i den ordning, att postpersonalens uppfattning om saken inom Riksdagen varder klart företrädd.

För den händelse Riksdagen förklarar sitt beslut år 1909 i omhandlade punkt innebära hvad jag förmenat ligga i detsamma och sålunda förkastar Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen uttalade uppfattning däraf, på hvilken uppfattning kostnadsberäkningarna för postverkets aflöningsstaten år 1911 äro grundade, medför ett dylikt förklarande viss höjning af aflöningsstaten. Då för beslut om denna ökning ett formligt förslag i sådant syfte torde vara erforderligt, tillåter jag mig, med stöd af de af generalpoststyrelsen i förevarande hänseende utförda kostnadsberäkningarna, hemställa,

att Riksdagen, med godkännande af den tolkning af § 3, andra stycket, i de till aflöningsreglementet för tjänstemän vid postverket den 27 augusti 1909

hörande öfvergångsbestämmelser, som här ofvan framhållits och om hvilken generalpoststyrelsen i sitt förslag till postverkets utgiftsstater för år 1911 gjort hemställan, måtte besluta att för tillämpning af denna tolkning fastställa aflöningarne till postverkets tjänstemän af högre grad under år 1911 till ett 106,200 kronor högre belopp än af Kungl. Maj:t föreslagits eller sålunda till 4,842,800 kronor i stället för 4,736,600 kronor.

Stockholm den 25 januari 1910.

A. Thylander.

Nr 47.

Af herr **Mörtsell** m. fl., om rätt för arrendator af sådan lägenhet, som afses i kungörelsen den 18 juni 1909 angående upplåtande af odlingslägenheter å kronoparker och öfverloppsmarker i de sex nordligaste länen, att förvärfa äganderätt till lägenheten.

Det lagförslag, som under förra årets Riksdag antogs rörande upplåtande af kronotorp i de sex nordligaste länen af vårt land, måste utan tvifvel erkännas vara ett steg i rätt riktning. Det finnes mycken odlingsbar jord å kronans egendomar och det finnes många odlingskraftiga i Norrland och Dalarne, som länge förgäfves längtat efter att odla egen torfva.

Men det antagna lagförslaget ger icke torparen utsikt att någonsin bli ägare af den jord, på hvilken han skall nedlägga sitt arbete. Och detta torde ganska enstämmigt bland dem, som närmast äro intresserade i